

glasnik Farmaceutске komore

apotekarska praksa

▣ broj 56 ▣ oktobar 2006 ▣ ISSN broj 14511-827

**PRVI REGISTROVANI
HOMEOPATSKI LEKOVI
U SRBIJI**

IV КОНГРЕС ФАРМАЦЕУТА СРБИЈЕ

са међународним учешћем

Савремена фармација -
унапређење здравља и квалитета живота

БЕОГРАД, 28. новембар - 2. децембар 2006
Сава Центар/ Ехро XXI Beograd

POZIVAMO SVE KOLEGE DA UČESTVUJU NA 4. KONGRESU FARMACEUTA SRBIJE
I DA PRISUSTVUJU PROMOCIJI FARMACEUTSKE KOMORE SRBIJE
- NOVA ZAKONSKA OBAVEZA LICENCIRANJA FARMACEUTA -
KOJA ĆE SE ODRŽATI U PETAK, 1. DECEMBRA 2006. OD 12 DO 13.30 Ć.

Svet češće nagrađuje prividne zasluge nego prave.
La Rošfuko

SADRŽAJ

Aktivnosti Komore

Izveštaj sa sednica Upravnog odbora
Farmaceutске komore Srbije 4

Održana druga sednica Skupštine
Farmaceutске komore Srbije 5

Kongres FIP-a u Bazelu 2008. godine 7

Samo okrenuti budućnosti imamo šanse 8

Projekat "Razvoj zdravstva Srbije" 9

Kombinovani homeopatski lekovi -
novi terapijski spektar kod nas 10

Savremena farmacija u integrativnoj medicini . . 12

Inspirativna prezentacija FIP 2006 - Brazil . . . 14

Nacionalni zdravstveni računi Srbije
na šestoj Evropskoj konferenciji
zdravstvene ekonomije 15

Profil modernog farmaceuskog tehničara
i njegovo radno mesto 16

Izveštaj o evaluaciji desetog seminara
farmaceutskih tehničara: Znanje farmaceutskih
tehničara-prioritet za 21. vek 18

Vesti 19

АПОТЕКАРСКА ПРАКСА - Glasnik Farmaceutске komore Republike Srbije

Glavni i odgovorni urednik: Dipl. pharm. spec. Dragana Sovtić

Stručni redaktor: Prim. mr sc. pharm. Suzana Miljković

Saradnik: Nebojša Uskoković

Izdaje: Farmaceutska Komora Republike Srbije, Dečanska 8a, 11000 Beograd, Srbija i Crna Gora
tel/fax: +381 11 32 43 144, 32 46 795, **e-mail:** pharmkom@verat.net, web:www.farmkomsr.org.yu
poslovni račun: 110-1026010005069-94

IZVEŠTAJ SA SEDNICA UPRAVNOG ODBORA FARMACEUTSKE KOMORE SRBIJE

26. septembra 2006. godine održana je 3. sednica Upravnog odbora Farmaceutске komore Srbije na kojoj su donete sledeće odluke:

1. predloženi su kandidati Farmaceutске komore za članove Radne grupe koja će pripremiti tekst Nacionalne farmakopeje i magistralnih formula:

- Dr sci. pharm. Dragana Sekulović, spec. farm tehnologije, „Farmalogist“, Beograd
- Mr pharm. Olivera Džikić, spec. za kontrolu i ispitivanje lekova, Apotekarska ustanova, Beograd

2. Treći Stručni sastanak biće organizovan u prvom kvartalu 2007. godine. Tema će biti „Terapija bola kod starih ljudi OTC preparatima“.

3. Utvrđen je predlog Etičkog kodeksa koji će biti dostavljen Skupštini Komore na razmatranje.

4. Predložene su izmene i dopune Statuta Farmaceutске komore na članove 21. stav 4, 28 stav 2, 31 stav 3, 49, 73 stav 2, novi član 74a, 95, 100 stav 2, 103 stav 2 i 3, novi član 103a.

5. odluka kojom se ovlašćuje direktor Komore za formiranje tima koji će prikupiti ponude za redizajniranje sajta i izradu softvera.

Članovi Upravnog odbora informisani su o: aktivnostima Komore za učešće na predstojećem Kongresu farmaceuta, pomoći farmaceutskim tehničarima u organizaciji predstojećih seminara u oktobru, o učešću predstavnika Farmaceutске komore na Kongresu F.I.P.-a, o dopisu upućenom Ministarstvu zdravlja u vezi definisanja uslova za kandidata za člana Zdravstvenog saveta.

11. oktobra 2006. godine je održana 4. sednica Upravnog odbora Farmaceutске komore Srbije na kojoj su:

1. predloženi kandidati za članove Etičkog odbora:

- Gordana Simić, KCS
- Nada Beba, Apoteka, Pančevo
- Vojkan Bekrić, Apoteka „Hrast“, Aleksandrovac
- Predrag Vukomanović, Apoteka „Lekovita“, Mladenovac
- Biljana Ilić, AU Valjevo

2. predloženi kandidati za članove i zamenike članova Suda časti II stepena:

- Dragana Jovanović, AU Niš
- Nenad Vulović, SM Orthoaid, Beograd
- Slavica Zarić, Apoteka, Kikinda
- Danica Basarić, AU Beograd

- Svetlana Maksimović, AU Kraljevo
- Dragutin Rajevac, Apoteka „Kamilica“, Beograd

- odlučeno je da se do sednice Skupštine koja je zakazana za 25.10.2006. godine održe sastanci na ograncima na kojima će se izabrati članovi Sudova časti I stepena i članovi Odbora ogranka.

- članovi Upravnog odbora su se saglasili da se Skupštini prosledi na usvajanje Odluka o visini članarine do kraja 2006. godine

- Direktor Komore i predsednik Skupštine Komore su predstavili planove rada do kraja 2006. godine.

Odluka sa 4. sednice Upravnog odbora

Upravni odbor Farmaceutске komore Srbije poziva članstvo da ispuni svoju profesionalnu obavezu, evidentira se kao član Farmaceutске komore Srbije i plati članarinu za 2006. godinu.

Ova aktivnost je neophodna zbog poslova i zadataka Farmaceutске komore Srbije koja izdaje, obnavlja ili oduzima licencu diplomiranim farmaceutima i vodi imenik svih članova Komore, imenik izdatih, obnovljenih ili oduzetih licenci, kao i imenik izrečenih disciplinskih mera članovima Komore, u skladu sa Zakonom o komorama.

Ne odgovaranje ovom pozivu smatraće se lakšom povredom profesionalne dužnosti.

Predsednik Upravnog odbora
Nenad Jorgovanović, dipl. farm. s.r.

Za sve informacije možete se javiti na telefon
Farmaceutске komore Srbije: 011/3243-144, 3246-795

ODRŽANA DRUGA SEDNICA SKUPŠTINE FARMACEUTSKE KOMORE SRBIJE

Na 2. sednici Skupštine Farmaceutске komore Srbije koja je održana 25.10.2006. godine doneti su sledeći zaključci i odluke:

1. Doneta Odluka o izmenama i dopunama članova Statuta Farmaceutске komore Srbije:

- **U članu 21 stav 4** brišu se reči „i Crne Gore“.
- **U članu 28 dodaje se nov stav 2** koji glasi: „Ovlašćeno lice iz stava 1 ovog člana bira direktor Komore a na predlog ogranka Komore“
- **Dosadašnji stavovi 3 i 4 postaju stavovi 4 i 5.**
- **U članu 31 dodaje se nov stav 3** koji glasi: „Skupština Komore može obrazovati i druge stalne komisije. Stavovi 4 i 5 ovog člana postaju stavovi 5 i 6.“
- **Član 49 menja se** i glasi: „Upravni odbor punovažno odlučuje većinom glasova članova Upravnog odbora“.
- **U članu 73 menja se stav 2** i glasi: „Za direktora Komore može biti imenovano lice koje pored zakonom propisanih opštih uslova ispunjava i sledeće posebne uslove: da ima najmanje 10 godina radnog iskustva, da se afirmisao u struci i da je pokazao organizatorske sposobnosti“.
- **Posle člana 74 dodaje se nov član 74a** koji glasi: „Direktor Komore može biti razrešen i pre isteka mandata:
 - 1) na lični zahtev,
 - 2) ako obavlja funkciju suprotno odredbama Zakona o komorama,
 - 3) ako nestručnim, nepravilnim i nesavesnim

radom prouzrokuje veću štetu Komori ili tako zanemaruje ili nesavesno izvršava svoje obaveze da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u radu Komore,

4) ako je protiv njega pokrenut krivični postupak za delo koje ga čini nedostojnim obavljanja te funkcije,

5) ako nenamenski upotrebljava, odnosno ako dozvoli nenamensko korišćenje sredstava Komore.

- **U članu 95** brišu se reči „Odlukom Skupštine Komore ...“, a dodaju reči „Finansijskim planom Komore ...“.

- **U članu 100 stav 2:** umesto reči „... ukoliko ih ne obavlja Organ ogranka Komore“ dodaju se reči „... u skladu sa važećim propisima.“

- **U članu 103 dodaje se stav 2** koji glasi: „Članovi Skupštine Komore iz ogranka Komore dužni su da izaberu Odbor ogranka Komore iz člana 28 ovog Statuta u roku od tri meseca od dana usvajanja Statuta“.

- **U članu 103 dodaje se stav 3** koji glasi: „Sednicu članova Skupštine Komore iz ogranka Komore za izbor Odbora ogranka Komore saziva direktor Komore na teritoriji ogranka Komore, a na rad sednice shodno se primenjuju odredbe Poslovnika o radu Skupštine Farmaceutске komore“.

- **Posle člana 103 dodaje se nov član 103a** koji glasi: „Skupština Komore može posebnom Odlukom ustanoviti način vođenja evidencije članova Komore koji obavljaju privatnu praksu, a koji

su upisani u registar kod nadležnog organa u skladu sa Zakonom.“

Posebnom Odlukom Skupština Komore može ustanoviti evidenciju svih zdravstvenih ustanova i ogranaka zdravstvenih ustanova.“

„Skupština Komore posebnim aktom može utvrditi uslove, način izbora i oblik aktivnosti dobrovoljnih, počasnih članova kao i donatora Komore“.

„Kada na zahtev nadležnog državnog ili drugog organa Komora daje predlog, saglasnost, mišljenje i sl. u vezi sa statusom ili drugim značajnim pitanjima za rad privatnog sektora onda Skupština Komore odlučuje na osnovu većinskog stava članstva iz privatnog sektora“.

2. Izabran je Etički odbor Farmaceutske komore Srbije:

- 1) Simić Gordana, KCS, Apoteka i medicinsko snabdevanje, Beograd, predsednik
- 2) Vukomanović Predrag, Apoteka „Leko-vita“, Mladenovac, zamenik predsednika
- 3) Beba Nada, Apoteka Pančevo
- 4) Bekrić Vojkan, Apoteka „Hrast“, Aleksandrovac
- 5) Ilić Biljana, Apotekarska ustanova, Valjevo

3. Izabrani su članovi Suda časti II stepena:

- 1) Jovanović Dragana, Apotekarska ustanova, Niš, predsednik
- 2) Gajdaš Mirjana, Apotekarska ustanova, Beograd, zamenik predsednika
- 3) Božić-Miljković Dragana, Apotekarska ustanova, Prokuplje
- 4) Vulović Nenad, SM Orthoaid, Beograd
- 5) Žarić Slavica, Apoteka Kikinda

4. Izabrani zamenici članova Suda časti II stepena:

- 1) Agić Darinka, Apotekarska ustanova, Bor
- 2) Popović Ivana, Institut za onkologiju i radiologiju Srbije, Beograd
- 3) Vićentijević Marija, „Farmalogist“, Beograd
- 4) Maksimović Svetlana, Apotekarska ustanova, Kraljevo
- 5) Rajevac Dragutin, Apoteka „Kamilica“, Beograd

5. Verifikovani mandati članova odbora ogranaka:

Ogranak Beograd:

- 1) Opačina Ivana, Apotekarska ustanova, Beograd, predsednik
- 2) Vulović Nenad, SM Orthoaid, Beograd
- 3) Šerbedžija Nevenka, KBC „Zemun“, Zemun

Ogranak Vojvodina:

- 1) Franeta Jovanka, Apotekarska ustanova, Novi Sad, predsednik
- 2) Grišić Snežana, Apoteka, Sremska Mitrovica
- 3) Žarić Slavica, Apoteka, Kikinda

Ogranak Užice:

- 1) Krcunović Dragana, Apotekarska ustanova, Kraljevo, predsednik
- 2) Dragović Branka, Apotekarska ustanova Užice
- 3) Petrović Saša, Apotekarska ustanova, Požarevac

Ogranak Niš:

- 1) Đorđević Kaja, Apotekarska ustanova, Niš, predsednik
- 2) Arsić Jasmina, Apotekarska ustanova, Vranje
- 3) Žarić Dragana, Apotekarska ustanova, Kruševac

Sastav Sudova časti I stepena biće objavljen u decembarskom broju „Apotekarske prakse“.

6. Prof. dr Dušanka Parojčić je izložila predlog Etičkog kodeksa farmaceuta Srbije.

Obaveštenje

Svi članovi Farmaceutske komore Srbije dobiće preko svojih ogranaka predlog Etičkog kodeksa koji će biti na javnoj raspravi do 10.12.2006. godine. Sve primedbe, predloge i sugestije na predloženi tekst možete dostaviti u pisanoj formi putem e-mail: pharmkom@verat.net, faksom 011/32-43-144 ili 011/32-46-795 ili na adresu Farmaceutske komore, Dečanska 8A. Upravni odbor Farmaceutske komore Srbije uputiće Skupštini Komore Etički kodeks na usvajanje na sledećoj sednici Skupštine.

7. Informacija Zlate Žuvele o decentralizaciji Komore i određivanju sredstava na nivou Komore i na nivou ogranaka Komore.

KONGRES FIP-A U BAZELU 2008. GODINE

Farmaceutska komora Srbije se odazvala pozivu organizatora FIP-a da kao dugogodišnji član pomogne u predlogu tema za kongres koji će se održati u Bazelu, Švajcarska u periodu od 29.08. do 04.09.2008. godine.

1. *Patient safety - meeting the challenge* (Sigurnost pacijenta – prihvatite izazov)
2. *Patient counselling in community pharmacy - how to improve the quality* (Savetovanje pacijenata u apotekama – kako poboljšati kvalitet?)
3. *Health promotion and disease prevention - old new role of pharmacist* (Promocija zdravlja i prevencija bolesti – stara i nova uloga farmaceuta)
4. *Available knowledge of pharmacist- making a difference in patient life* (Dostupno znanje farmaceuta - pravi razliku u životu pacijenta)
5. *Pharmacist as "teacher" – impact and chances* (Farmaceut kao edukator - uticaj i šanse)
6. *Motivation and professional affirmation of pharmacist in community pharmacy* (Motivacija i profesionalna afirmacija farmaceuta u javnim apotekama)
7. *Pharmacist and patient – understanding based on knowledge* (Farmaceut i pacijent – razumevanje zasnovano na znanju)

Dragana Sovtić
član Upravnog odbora

SAMO OKRENUTI BUDUĆNOSTI IMAMO ŠANSE

Statistika je neumoljiva. Ona nas stalno upozorava koliko kasnimo u odnosu na razvijeni svet. Podaci govore da u Srbiji nešto manje od milion ljudi pristupa internetu. Po tim podacima zauzimamo poslednje mesto u Evropi.

Mnogi stručnjaci kako iz oblasti marketinga tako i informativnih tehnologija slažu se u stavu da je internacionalna promocija najisplativija ako se uradi preko interneta.

Oni ozbiljno upozoravaju na činjenicu da će rast globalne privrede i uspon novih tehnologija i novog društvenog znanja kao i novih promena u menadžmentu 21. veka biti obeležen internet marketingom koji je nezaobilazni deo kompletnog interneta.

Prema njihovim predviđanjima elektronska trgovina će vremenom uništiti tradicionalne multinacionalne kompanije. Oni se slažu da je velika prednost elektronske trgovine u isporuci roba i usluga i ona postaje oblast u kojoj svaka firma može istinski da se istakne.

Elektronska trgovina eliminiše razdaljinu tačnije kupac ne zna gde se nalazi prodavac, niti je prodavcu važno odakle dolazi porudžbenica. Brzina i kvalitet može da postane odlučujuća konkurentna prednost čak i tamo gde su brendovi neprikosnoveni.

Mnoge studije u svetu govore nam da će se jaz između bogatih i siromašnih zemalja najlakše premostiti upravo korišćenjem interneta. Firma koja ima jasnu viziju (šta želi da postigne u budućnosti, uz definisanje čime se tačno bavi, precizan opis proizvoda i usluga) ima zagarantovan poslovni uspeh na internetu.

Svaka uspešna firma ima sopstveni softverski mehanizam za samostalno ažuriranje sajta, dobre statistike vezane za sajt, u sklopu samog administrativnog dela sajta, kao i dobru obradu serverskih statistika posećenosti.

Osnovu kvaliteta internet marketinga predstavlja veoma precizna metodologija praćenja efekta koji ne postoji u ovom obliku ni na jednom mediju. Može tačno da se vidi koliko je ljudi videlo reklamu za neki sajt, koliko njih je kupilo proizvod, znači može tačno da izračuna povratak uloženih investicija.

To su tzv. sistemi promocije utemeljeni na direktnim efektima za oglašavanje, odnosno unapređenje prodaje. Do sada smo uglavnom radili na pronalazenju i privlačenju novih kupaca i eventualnom zadržavanju onih najprofitabilnijih.

Danas velike kompanije koje žele da očuvaju svoj imidž i integritet s pravom očekuju da im više u tome pomogne internet, zajedno sa fokus grupama: e-mail i call centrom. To im omogućava da se usredsrede čak i na najmanje segmente poslovnih partnera i korisnika njihovih proizvoda i usluga.

Svaka ozbiljna firma zna da je potrebno što više znati o korisniku njenih proizvoda i usluga jer samo zadovoljni kupci se ponovo vraćaju.

ZAKLJUČAK:

Marketing ima za cilj integraciju različitih marketinških kanala koji uključuju internet i elektronsko poslovanje i to je samo jedan od načina unapređenja kompletnog poslovnog procesa a nije cilj sam po sebi.

Zlata Žuvela
Farmaceutska komora Srbije

PROJEKAT "RAZVOJ ZDRAVSTVA SRBIJE": PROCENA ZDRAVSTVENIH TEHNOLOGIJA

U septembru 2006. u okviru Projekta "Razvoj zdravstva Srbije", odnosno u okviru razvijanja njegove subkomponente "Procena zdravstvenih tehnologija", obavljena je treća poseta strane konsultantske firme BBI. Nastavljen je rad sa radnom grupom obučenom u toku julske radionice. Grupa od 30 polaznika je podeljena na 4 manje jedinice, tri za PZT (procena zdravstvenih tehnologija) i jedna za CPG (vodiče dobre prakse). Paralelno s tim, održana je radionica s kreatorima politike i donosiocima odluka, na koju su pozvane 3 komisije Ministarstva zdravlja (Komisija za procenu zdravstvenih tehnologija, Komisija za procenu medicinskih tehnologija, i Komisija za vodiče dobre prakse). Na toj radionici je sprovedena edukacija kreatora politike i donosilaca odluka o postavljanju prioriteta kod procene zdravstvenih tehnologija. Na taj način, pored edukativnog programa, kroz radionicu, 3 komisije su izabrale spisak od 9 zdravstvenih tehnologija koje su predstavljale predlog za dalji rad radne grupe. Od predloženih devet, Ministarstvo zdravlja je preuzelo odgovornost odlučivanja i izabralo po jednu iz svake grupe. Za "drug technologies" izabran je peginterferon u hepatitisu C, za "non-drug" grupu izabrani su "drug elluting stents compared to regular stents", i za dijagnostičku/screening grupu

odbarana je mamografija kao skrining za populaciju žena određenih godina. Nakon odabira tehnologija, radne grupe su pristupile proceni. Paralelno s tim CPG grupa je nastavila sa radom na izradi metodologije stvaranja vodiča dobre prakse. U periodu između dve posete stranih konsultanata jedna grupa polaznika kursa PZT učestvovala je na dvodnevnom simpozijumu "Evidence-Based Health Care" u Krakovu, organizovanom pod pokroviteljstvom CEESTAHC (Central and Eastern European Society of Technology Assessment in Health Care) gde se upoznala sa evropskim trendovima u osnivanju i funkcionisanju PZT Agencija. U radu Simpozijuma aktivno su učestvovali svi internacionalni eksperti angažovani u PZT Projektu što je prisustvu naše delegacije dalo poseban podstrek jer su pojedini primeri navođeni u prezentacijama bili bazirani i na iskustvima iz naše zemlje. Iskustva zemalja u tranziciji neophodna za dalji rad biće primenjena u Srbiji. Ostvareni kontakti omogućiće članstvo Srbije u ovoj Asocijaciji.

U toku je treća radionica na kojoj je nastavljen rad na pripremi prva tri PZT izveštaja, rukovođena poljskim ekspertom dr Kristofom Landom.

Dragana Sovtić
AU Beograd

KOMBINOVANI HOMEOPATSKI LEKOVI

NOVI TERAPIJSKI SPEKTAR KOD NAS

Homeopati-
ja je kao delotvoran, tolerabilan, blag i holistički pristup lečenju poznata još od početka XIX veka. Njen začetnik, doktor Samuel H a n e m a n , proslavio se kao lekar koji je uspešno lečio pacijente obolele od epidemije tifusa u

Nemačkoj 1813. godine. Tokom ove epidemije, Haneman je koristio kombinacije tada korišćenih homeopatskih lekova da bi pokrio celokupnu epidemiološku sliku bolesti.

U današnje vreme, kombinovani homeopatski lekovi nalaze primenu kod poremećaja zdravlja koji se nalaze u svom začetku i praćeni su blagom do srednje teškom kliničkom slikom, kao i kod hroničnih stanja kod kojih deluju u smislu smanjenja učestalosti recidiva. Njihovo dejstvo počiva na sinergizmu aktivnih supstanci koje ulaze u sastav lekova i svojim niskim razblaženjima (D 1-6) deluju na tkiva.

Prednosti ovog novog terapijskog spektra koji čine kombinovani homeopatski preparati jesu trostruke:

- Njihova visoka delotvornost potvrđena u mnogobrojnim dvostruko slepim, placebo kontrolisanim studijama.
- Prirodno poreklo njihovih sastojaka i odsustvo bilo kakvih hemijski sintetizovanih supstanci.
- Kombinovani homeopatski preparati nemaju kontraindikacije tako da se mogu primenjivati i kod dece, trudnica i dojilja.

Tokom višegodišnje prakse pokazalo se da su izuzetno retki neželjeni efekti bili nespecifični i da su odgovarali individualnoj osetljivosti na pojedine sastojke leka. Ne treba zaboraviti ni da se korišćenjem kombinovanih homeopatskih lekova ograničava upotreba antibiotika, steroida, antihistaminika, kao i drugih simptomatskih preparata, te da nema bojazni od rezistentnosti, navikavanja, kao ni od iscrpljivanja lekovitih dejstava.

Farmaceutska kuća Libra Bgd preuzela je na sebe odgovornost registracije prvih homeopatskih lekova u Srbiji. Za svog partnera odabrala je DHU (*Deutsche Homeopathie Union*), najstariju nemačku farmace-

utsku kompaniju za proizvodnju homeopatskih lekovitih sredstava prirodnog porekla. Svi preparati se proizvode u skladu sa zahtevima zvanične "Ne-

mačke homeopatske farmakopeje", sa modernom opremom i pod strogom kontrolom kvaliteta po GMP-u.

Od novembra će se na našem tržištu naći prva tri kombinovana homeopatska preparata pogodna za nastupajuću klimatsku sezonu.

U pitanju su lekovi koji pokrivaju tegobe gornjeg respiratornog trakta i to:

1. *Tonzilotren*[®], za terapiju akutnog i hroničnog tonzilofaringitisa
2. *Cinnabsin*[®], kod akutnog i hroničnog zapaljenja sinusa
3. *Influcid*[®], nespecifični imunomodulator za lečenje akutnih virusnih infekcija.

Ciljna grupa su prvenstveno deca zbog potrebe da se u tretman uključi jačanje imune, odbrambene snage njihovog organizma. Tu spadaju i svi oni koji osećaju potrebu za izlaskom iz okvira klasičnog terapijskog spektra. Lekovi će moći da se kupe u apotekama, bez lekarskog recepta.

Za proleće se planira distribucija još dva kombinovana homeopatska preparata: *Polinol*[®], za terapiju polenske kijavice i *Vivoton*[®] za terapiju niskog krvnog pritiska i tegoba koje iz njega proilaze.

Pošto je homeopatski način lečenja nešto sasvim novo na našim prostorima, neophodno je pažljivo raditi na edukaciji lekara i farmaceuta, kao i na prosvetavanju stanovništva u cilju boljeg razumevanja i prihvatanja nečeg što dolazi sa našim približavanjem evropskim standardima i vrednostima.

Ako sada napravimo pogrešan korak u edukaciji stručnog kadra,

neće biti lako ispraviti početne greške. Stoga je neophodna bliska saradnja lekara i farmaceuta, kako bi se izbegle razne posledice predubedenja i neobaveštenosti.

Savremeni način komunikacije putem interneta i CD zapisa omogućiće lakšu povezanost i efikasnost, a vekovna tradicija homeopatije biće u službi zdravlja naših pacijenata.

Gordana Popović
Libra Bgd

HOMEOPATIJA

Literatura koju preporučujemo:

1. Organon vračebnogo iskustva, Haneman S
2. Materia Medica of Homeopathic Medicines-Phatak, M.B.B.S.,B.Jain publishers (P)LTD, 1993
3. Duh Homeopatije-R.Sankaran, Adavita, 2001
4. Duša lekova-R.Sankaran, „Hahneman“-Novi Sad, 2003
5. HRONIČESKIE MIAZMI-DŽ. GENRI ALLEN, Snkt Peterburg, 2002
6. LEKCII PO GOMEOPATIČESKII - DŽ. T. KENT
7. The science of homeopathy by George Vithoulkas, Grove press, inc. New York, 1997
8. The essence of Materia Medica, George Vithoulkas, B. Jain Pulishers, 1998
9. Mentalne simptom, Klemens fon Benningauzen, Gomeopatičesa Medicina,Moskva 2000
10. Prvi homeopatski priručnik, M. Popović, Beograd, 1995
11. Nauka homeopatije, George Vithoulkas, Sarajevo, 1999
12. Spavočnik po Gomeopti, Moskva 2000
13. Osnovne pokazani k naznačeni i karakteristiki veuših gomeopatičeskikh preparatov i nozodov so sravneniem ih patogenezov, Allen H.S.
14. Materia Medica gomeopatičeskikh preparatov, Berike V.
15. Noveiša Materia Medica, Morison R.

SAVREMENA FARMACIJA U INTEGRATIVNOJ MEDICINI

Vizija uloge farmacije u budućnosti

White Paper ukazuje na budućnost farmaceutske profesije. On razmatra farmaceutske filozofije u praksi, faktore koji utiču na evoluciju profesionalnih uloga i odgovornosti, pripremu za buduće uloge, budućnosti rukovođenja i potreba menadžmenta projekciju radne snage, kao i potrebne kvalifikacije.

Ka jedinstvenoj filozofiji prakse

Vreme je da se izvrši ujedinjenje profesije za dobrobit pacijenata. Farmacija je sazrela do nivoa kliničke profesije i trenutno je dobro pozicionirana, što može iskoristiti za sopstvenu transformaciju. Iz orijentacije prema proizvodu, ka usredsređenosti prema pacijentu.

Profesija orijentisana na pacijenta

Koren ove promene je Pokret za reviziju istinskog fokusa farmacije, u kome će biti pacijent. Iako profesija, kao celina, nejednako sprovodi sopstvenu praksu, jasno je da je pacijent identifikovan kao njena primarna dobrobit. Prihvatanje ove filozofije zahtevaće racionalni, praktični i zahtevni prilaz, koji će angažovati sve segmente struke.

Nove mogućnosti 21-og veka

Nezamislivo pre samo jednu deceniju, danas nam stoji na raspolaganju:

- high-tech* povezivanje lekara i farmaceuta u lečenju pacijenata, njegovoj terapiji i pregledu korišćenja medicinskih tehnika i lekova,
- prvoklasni svetski standardi za praćenje urednosti, brižljivosti i tačnosti u novim automatizovanim apotekama,

- vodeća informaciona tehnologija za poslovanje i upravljanje efikasnošću farmaceutske prakse,
- call* centar, profesionalno osposobljen za trenutni savet pacijentu na osnovu pregleda korišćenja lekova, zasnovan na jedinstvenoj bazi podataka,
- nova generacija Internet tehnologije koja nudi personalizovane obrasce za snimanje, instant-zdravstvene informacije i *click*-porudžbine,
- obezbeđivanje urednog izdavanja lekova i drugih pomagala,
- upućivanje pacijenata i/ili drugih zdravstvenih radnika u bezbednost i efikasnost korišćenja lekova
- obezbeđivanje prvog kontakta pacijenata sa zdravstvenim sistemom,
- snabdevanje lekovima i medicinskim pomagalima, posebno za ljude u bolnim stepenima bolesti,
- praćenje bezbednosti pacijenata putem prevencije, uočavanja i izveštavanja o neželjenim reakcijama lekova ili medicinskim greškama,
- davanje podrške pacijentu kao partneru u razgovorima o terapiji,
- izdavanje lekova i praćenje kliničkog ishoda,
- promocija zdravlja, njegovo poboljšanje i umanjivanje rizika od eventualnih šteta,
- praćenje nepotrebnog trošenja novca, koji ne odgovara zdravstvenom napretku.

Integrativna medicina

Pojam integrativne medicine obuhvata napore zdravstvenih struka i medicinske nauke da prouči pojavu i primenu različitih komplementarnih terapijskih modaliteta za poželjnu inkorporaciju u sistem zdravstvenog kontinuuma.

Main-stream zdravstveni pravac je pojavom efi-

kasnijih, novih ili inovativnih tradicionalnih sistema lečenja, uključujući često i van zapadno poreklo. Upoznavanjem sa novim i drugačijim tačkama svesnosti, razbijena je samodovoljnost evropske medicine i priznato pravo na učenje od drugih svetskih kultura. Napretkom nauke, postalo je jasno da je efekat ovih terapijskih modaliteta merljiv i nije zanemarljiv, te je njima posvećena modifikovana, neignorantska pažnja.

Vreme modernizma i modernizacije tehnologije lečenja dovelo je do kolateralne štete po pacijente upotrebom novih, nedovoljno ispitanih lekova i nesrećno arogantnom odnosu gospodara zdravlja.

Stvorene štete u odnosu nesreća-arogancija prerasle su u borbu pacijenata za svoja prava.

Emotivni urlik nepravedno unesrećenih krenuo je put zemaljskih sudova. Vremenom od pojedinačnih parnica i tužbi za odštetu pacijenata dostiže snagu političkog uragana. Nedodirljivost medicinske božanstvenosti pada pod autoritetom političkog narativa. Nestabilnost se otklanja usvajanjem brojnih državnih povelja i konvencija koje uspostavljaju i štite.

Novi identitet pacijenta

Evropska Povelja o pravima pacijenata predstavljena je u središtu EU Brisel, novembra 2002. godine. Ona obuhvata četrnaest posebnih prava pacijenata: pravo na mere prevencije, pravo na pristupačnost, na informaciju, na pristanak, slobodan izbor, privatnost i poverljivost, poštovanje pacijentovog vremena, pridržavanje odgovarajućih standarda, sigurnost, najsavremeniji tretman, izbegavanje nepotrebne patnje i bola, personalizovani tretman, žalbu i naknadu.

Tako sada postaje jasnija nova patient-centred orijentacija farmacije i medicine.

Žal za farmaceutskom romantikom i integrativna farmacija

Tok moderne farmacije surovo je izbrisao iz farmakopeja monografije droga i preparata, a recepturni priručnici su odavno zaboravljeni. Supermega farmaceutske kompanije, samo za sebe, potpuno su preuzele farmakopeje, fakultete, komore, društva, farmaceute, oslanjajući se na talog struke, koji promovišu kroz biznis konfekciju i moderne automobile. Tako je farmacija zauvek podlegla vrtlogu profita u kojem više niko nikoga ne čuje, vidi i ne saoseća.

Brzina monetarnog obrta lomi misli i ideje koje se ne tiču usisavanja profita, pozicioniranja u moći, nedodirljivosti i tajnosti akcija.

Struka je sa stručnjacima nepovratno ušla u kolektivni autizam.

Izlazak iz konformizma, duhovnog stradanja i autizma

Farmaceutima se postepeno nudi:

- uzak intelektualni meni novih terapijskih tehnika: izrada postmodernih fitopreparata, primena novih biljnih lekova iz dalekih zemalja, učestvovanje u praćenju primene i istinske efikasnosti novih lekova i preparata, stvaranje informacionih baza podataka i
- škrto uvođenje u nove oblasti: homeopatije, kineske i ajurvedske medicine, dijetetike, makrobiotike i naturopatije, koje su po pravilu rezervisane za lekare.

Ono što će okarakterisati novi lik farmaceuta biće izdvajanje od rutinske prakse izdavanja lekova koje će preuzeti sertifikovani tehničari, u korist promocije kontrole izdavanja i savetodavnih funkcija osoblju i posebno pacijentima. To može učiniti, uz obezbeđivanje normalnog finansijskog statusa, mnoge farmaceute ostvarenim i korisnim za povećanje zdravlja čitave populacije. Studije i zvanje Doktora farmacije razmatra se kao mogućnost za postizanje posvećenosti struci i pacijentu i širenje farmaceutskih areala u praksi. Sve to je neophodno podržati inoviranim znanjem, naučnih i obrazovnih institucija, prvenstveno matičnog Farmaceutskog fakulteta, podrškom medicinskih institucija i struke, Ministarstva zdravlja i menadžera za razvoj farmaceutskih kompanija i preduzeća.

Nadajmo se da će u početku postmoderne markar mali broj farmaceuta uspeti da prevaziđe dosadašnja ograničenja i postati profesionalno i ljudski ostvarena ličnost svoje struke.

Ivica Panov

Literatura:

1. Integrativna medicina 06, Zbornik rezimea sa Prve međunarodne konferencije i izložbe o integraciji konvencionalne i tradicionalne medicine, Beograd, 2006.
2. Michael S. Maddux et al., A vision of Pharmacy Future Roles, Responsibilities and Manpower Needs in US, Pharmacotherapy, 2006.
3. Clare Belingham, A New vision for Pharmacy in the Future, The Pharmaceutical Journal, Vol. 271, 2003.
4. Vuk Stambolović, Prava pacijenta, Internet izdanje Vukice Stevanović, 2006.
5. Mare S. Micozzi, Integrative Medicine in Pharmacy and Therapeutics, P&T, Vol. 28, 2003.
6. Nicholas Morcinek, The Pharmacy of the Future, Dimensions Magazine, Toronto, 1988.
7. Modernisation Agency, Understanding Community Pharmacy in the Future.

INSPIRATIVNA PREZENTACIJA FIP 2006-BRAZIL

O šezdeset šestom svetskom kongresu farmacije i farmaceutskih nauka – FIP 2006 bilo je više reči u prošlom broju Apotekarske prakse. Ovom prilikom bih se ukratko osvrnula na veoma inspirativnu prezentaciju koju je u okviru Sekcije za apoteke otvorenog tipa (*FIP Community Pharmacy Section*) održao Mr. *Lars-Ake Söderlund*, M. Pharm. Sci., MBA, *Manager Negotiations and Contracts, Customer Teams Contract Customers Business Area*, švedskog lanca apoteka - *Apoteket AB*: Apoteke i zainteresovane strane - Izgradnja odnosa u turbulentnom svetu.

Ineresantno je istaći da je *Apoteket AB* jedini lanac apoteka u Švedskoj i sama činjenica da imaju tim koji se bavi odnosima sa korisnicima usluga, iako nemaju konkurenciju na tržištu, govori o suštinskom značaju ovih odnosa.

Prema g-dinu *Söderlund*-u tržište i korisnici usluga postali su u toj meri zahtevni da je odavno prestalo da bude dovoljno da apoteka bude „brand”. Kako kaže, kvalitetne proizvode i stručnost imaju sve apoteke. On ističe pojmove „*Heart Share Pharmacy*” (u doslovnom prevodu: „apoteke koje dele srce”) i „*Loveemarks*” i potrebu da „brand” postane „*Loveemark*”, a apoteka - „*Heart Share Pharmacy*”. To pred farmaceuta u apoteci stavlja veoma težak zadatak, jer zahteva ličnu-emocionalnu angažovanost, što u našem poslu nije nimalo lako. No prema g-dinu *Söderlund*-u današnji klijenti od nas traže emocionalnu vezu

kojom se jedino možemo popeti „stepenicama lojalnosti korisnika”: od potencijalnog kupca, preko kupca, klijenta (koji kupuje više od jednog puta), onoga ko Vas podržava (veruje u Vašu kompaniju), advokata (koji svoje pozitivno iskustvo prenosi drugima), sve do partnera (koji Vam je posvećen, odan i veruje Vam). Da bi ovo postigli preporuke za apoteku su:

- Odnos sa korisnikom je osnova za građenje brenda,
- Koncentrišimo se na obezbeđivanje jedinstvenog iskustva za korisnika,
- Definišimo ponudu shodno potrebama korisnika,
- Investirajmo u sebe kao brend,
- Radimo na povećanju lojalnosti korisnika,
- Motivirajmo zaposlene da postanu svesni svoje uloge.
- Nikada ne smemo pasti na testu pouzdanosti, a osnovni principi za farmaceuta u apoteci su:
- biti strastven,
- uključiti korisnika,
- „slaviti” lojalnost,
- pronaći ispričati i prepričati pravu „priču”,
- prihvatiti odgovornost

G-din *Söderlund* je predavanje završio slikovito, rečima: „Zaključak nije izađimo i vodimo ljubav”, već:

1. „Popnite se na planinu”
2. „Idite u džunglu” (ako hoćete da saznate kako lovi lav, ne možete u ZOO vrt već u džunglu)
3. „Mislite kao riba” (izjava Maora sa Novog Zelanda: „Ako hoćeš da uloviš ribu, moraš da misliš kao riba”)

„Budućnost” dakle pred nas postavlja sve ozbiljnije zahteve. Možda nam ova prezentacija delimično pruža odgovor na pitanje kako da se suočimo i savladamo prepreke koje pred nas postavlja „turbulentni svet” budućnosti.

Marija Vićentijević
ZUA „Farmanea”

NACIONALNI ZDRAVSTVENI RAČUNI SRBIJE

na šestoj Evropskoj konferenciji zdravstvene ekonomije

Corvinus univerzitet iz Budimpešte u saradnji sa Semmelweis univerzitetom iz Budimpešte i Asocijacijom zdravstvenih ekonomista izabran je za domaćina šeste Evropske konferencije zdrav-

stvenih ekonomista.

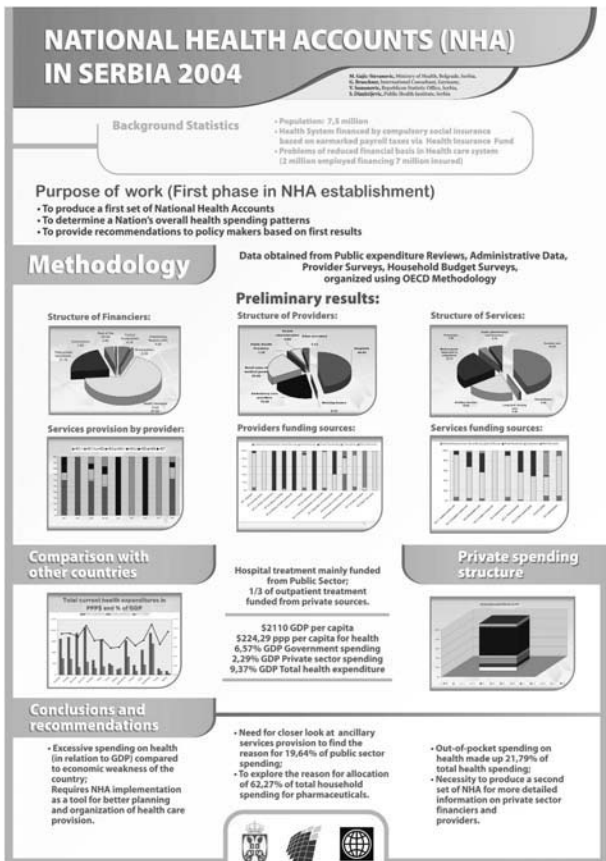
Cilj konferencije bio je da se formira skup delegata koji bi učili zajedno, razmenjivali iskustva, jačali međusobne veze i ispitivali kolaborativan pristup zdravstvenoj ekonomiji između korisnika, pružalaca usluga, finansijera usluga i donosilaca odluka. Jedan od ciljeva bio je i da se istraži novi sistem koji neće poznavati tradicionalne granice.

Konferencija je podržana od strane Ministarstva zdravlja i Nacionalnog Fonda za zdravstveno osiguranje Mađarske, a održana je u Sofitel hotelu i hotelu Interkontinental.

Poster prezentacija "Nacionalni zdravstveni račun Srbije" prihvaćena je od strane Organizacionog komiteta i prezentovana 7. jula 2006 u Sofitel hotelu.

Učesnici konferencije, osim dr Milene Gajić Stevanović, kao vođe projekta bili su mr Petronije Dagović, Finansijski direktor Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje, dr Zorica Dinić, Savetnik ministra za privatni sektor, ms Nada Maslovarić, vodeći ekonomista Ministarstva zdravlja i dr Snežana Dimitrijević, vodeći ekonomista Republičkog zavoda za zdravstveno osiguranje. Poster je izazvao veliko interesovanje prisutnih učesnika konferencije.

Jedna od najinteresantnijih prezentacija bila je sesija zvana "Socijalni benefit i cena kao četvrti kriterijum u evropskom iskustvu." Na pomenutoj sesiji prikazano je da mnoge evropske zemlje tokom procesa registracije lekova počinju da osim

uobičajenih zahteva o dokazima da su ispunjena prva tri kriterijuma kao što su : *bezbednost, efikasnost i kvalitet proizvoda*, zahtevaju dodatne nalaze od proizvođača o ekonomičnosti njihovih proizvoda. Sa tim novim trendom, pre donošenja odluke o plaćanju nadoknade za farmaceutske proizvode, njihova relativna ekonomičnost se uzima u obzir.

Milena Gajić Stevanović
Ministarstvo zdravlja Rep. Srbije

PROFIL MODERNOG FARMACEUTSKOG TEHNIČARA I NJEGOVO RADNO MESTO

U farmaceutskoj praksi u bolničkim apotekama i farmaceutski tehničari i farmaceuti se susreću sa uslovima i potrebama koje se razlikuju od onoga što se uči u standardnim programima obuke u školama. Klinička orijentacija prema efikasnoj i bezbednoj farmakoterapiji traži farmaceutске tehničare koji su osposobljeni da prate takve poslove i aktivno u njima učestvuju. Praćenje terapije lekovima, neželjena dejstva, laboratorijska ispitivanja, farmakoepidemiološka i farmakoe ekonomska klinička ispitivanja.

Prikupljanje, obrada i prikazivanje informacija su procedure koje imaju svoju stručno i naučno zasnovanu metodologiju. Potrebno je da svi koji u njima učestvuju imaju nova znanja i veštine i dru-

gačiji pristup profesionalnom angažovanju. Farmaceutski tehničari treba da se upoznaju sa aktivnostima u okviru delatnosti kliničke farmacije i pravljenja vodiča dobre apotekarske prakse za različita oboljenja, pravljenje bolničkih lista lekova. Da bi ovo mogao da prati farmaceutski tehničar mora da bude spreman da prihvata promene jer radi u oblasti koja se veoma brzo razvija.

Rad u bolničkoj apoteci, pored opštih znanja i veština zahteva:

- Poznavanje organizacije rada i ulogu zaposlenih u apoteci u ukupnom zbrinjavanju bolesnika u bolnicama.

Svaki farmaceutski tehničar bi trebalo da zna:

- Svoje mesto i ulogu u timskom radu sa farmaceutom
- Način kako se zakoni, standardi i propisi u vezi sa lekovima primenjuju u praksi
- Sistem kontrole i kvaliteta usluga

- Neposredan kontakt sa knjigovodstveno-finansijskim poslovima

Budući da je broj zaposlenih u bolničkim apotekama mali, neophodno je upoznavanje sa:

- elementarnim informatičkim znanjima, jer su evidencioni poslovi uglavnom kompjuterizovani,
- osnovnim informacijama kako se nabavljaju lekovi, medicinska sredstva i oprema, uključujući i nabavke u urgentnim situacijama,
- periodičnim kontrolama inventara, načinom čuvanja i rokova upotrebe lekova, opreme i medicinskih sredstava prema utvrđenom planu.

- Distribucija lekova po nalogima zahteva određeni stepen poznavanja farmakoterapijskih grupa i sposobnost procene (uz konsultaciju sa farmaceutom) na šta treba obratiti pažnju.

Treba znati:

- koje operacije u vezi sa ovim aktivnostima po propisima mogu biti prenete sa farmaceuta na farmaceutskog tehničara,
- osnovne karakteristike farmakoterapijskih gru-

pa, posebno za bolesti kojima se bavi odgovarajuća bolnica,

- kako primiti i pregledati proskripcije i trebovanja,
- kako pregledati trebovanja, proveriti autentičnost i potpunost i kako ih dopuniti potrebnim informacijama.

- Poznavanje osnovnih karakteristika i namene različitih medicinskih sredstava koja se primenjuju (zavojni materijal, potrošni materijal, hirurški šavni materijal, sredstva za dezinfekciju, ugradni materijal, kontrasti za rendgen i sl.)

- Obuku u pripremi citotoksičkih i drugih hazardnih preparata i dijagnostičkih sredstava

- poznavanje sastava,
- toksičnosti,
- uslova za pripremu,
- odgovarajuću zaštitu bolesnika, osoblja i životne sredine.

- Pomoć farmaceutu u prikupljanju, evaluaciji i prikazivanju informacija o lekovima i medicinskim sredstvima, osoblju i bolesnicima:

- kako pomoći farmaceutu da sakupi, organizuje i procenjuje informacije za direktno zbrinjavanje bolesnika,

- kako da se napravi i održava izveštaj o upotrebi lekova efikasnosti i neželjenim dejstvima,

- kako da se formira i vodi evidencija o upravljanju poslovima u bolničkoj apoteci i koji deo ovih usluga može i sme biti prenet sa farmaceuta na tehničara,

- kako se koriste savremene tehnologije u čuvanju, obradi i prikazivanju različitih podataka u apoteci.

- U bolnicama gde postoji delatnost kliničke farmacije, gde se radi na praćenju terapijske efikasnosti i bezbednosti lekova, tehničar treba da nauči da prepozna efekte koje treba pratiti i učestvuje u organizaciji procedura praćenja lekova

Treba biti upoznat sa:

- aktivnostima u okviru delatnosti kliničke farmacije,
- ciljem, načinom i značajem terapijskog praćenja lekova,
- osnovama metodologije prikupljanja informacija o pacijentima i farmakoterapiji, pravljenju i održavanju baza podataka i pripremi analiza i izveštaja.

- Direktan kontakt sa zdravstvenim radnicima

različitih profila zahteva sposobnost dobre i odmerene komunikacije:

- mora se vešto voditi komunikacija na jasan i logičan način,
- na odgovarajućem nivou,
- sa odgovarajućom odgovornošću.

- Da bi sve ovo mogao da prati farmaceutske tehničar mora da bude spreman da prihvati promene jer radi u oblasti koja se veoma brzo razvija.

- Potrebno je da se profesionalno ponaša u skladu sa etikom u farmaceutskoj delatnosti:

- prihvata ličnu i profesionalnu odgovornost za usluge koje obavlja,
- obavezuje se da tokom čitavog radnog staža inovira svoja znanja i bude u toku aktuelnih dostignuća u oblasti lekova, zdravstvene usluge i zakonskih regulativa,
- spreman da prepozna problem u radu i timski pristupi njegovom rešavanju,
- spreman da aktivno održava humane i ko-rektne međuljudske odnose u svom radnom okruženju.

Vesna Isaković, Gordana Simić
KCS, Apoteka i medicinsko snabdevanje

IZVEŠTAJ O EVALUACIJI X-og SEMINARA FARMACEUTSKIH TEHNIČARA

ZNANJE FARMACEUTSKIH TEHNIČARA: PRIORITET ZA XXI VEK

Rezultati evaluacije, na osnovu 70 anonimnih upitnika farmaceutske tehničara, pokazali su:

1. Odličnom ocenom (5) sadržaj seminara je ocenilo 77% učesnika, svi ostali (23%) vrlo dobrom ocenom (4).

2. Uvodna izlaganja su ocenjena od strane 82% učesnika odličnom ocenom (5), ostali (18%) dalo je vrlo dobru ocenu za uvodna predavanja.

3. Okrugli sto ocenom odličnom ocenilo je 72% učesnika, ostali su ga ocenili kao vrlo dobar.

S obzirom na činjenicu da je više od tri četvrtine učesnika odličnom ocenom ocenilo i sadržaje i realizaciju seminara možemo smatrati da je isti bio veoma uspešan i koristan.

4. Svi učesnici su odgovorili da je seminar zadovoljio njihova profesionalna očekivanja i to u potpunosti je zadovoljio njih 65%, a sve ostale je uglavnom zadovoljio.

5. Svi učesnici smatrali su da je seminar za njih bio koristan i to tako što je za 3/4 bio veoma koristan (75,8%), a za ostale je bio delimično koristan.

6. Organizacija seminara je bila odlična za 63,1% učesnika, dobra za 34,2% i loša 2,7%.

7. Seminar bi svi učesnici predložili svojim kolegama, samo jedan od njih to ne bi učinio.

8. 75% učesnika smatra da je održanim seminarom proširilo svoja znanja i praksu, 5% njih navelo je da su čuli ono što su znali, a 18% njih navelo je da im je dosta problema ostalo nedovoljno jasno.

9. Velika većina polaznika, njih preko 80% navelo je da su tri najkorisnije informacije koje su naučili tokom seminara bile:

- komunikacija,
- edukacija,
- motivacija.

Ostali su izdvojili značaj osnivanja Farmaceutске komore.

10. Svi navedeni predlozi, komentari i sugestije koje su naveli učesnici bili su grupisani oko:

- potrebe za većim brojem edukacija sličnih ovoj,
- predloga za edukacijom po preventivnim segmentima zdravstvene zaštite,
- sugestije da se održi isti seminar za šefove apoteke,
- više kraćih pauza između predavanja (vezano za organizaciju seminara),
- veliki broj komplimenata, pohvala i podrške za dalji rad.

Na osnovu izloženih rezultata evaluacije, mišljenja smo da je seminar u potpunosti zadovoljio sazajne potrebe polaznika i da je bio prilagođen sadržajima njihovog rada, kao i da su organizacija seminara i korišćene metode u radu naišle na dobar prijem kod slušalaca.

Vesna Tomić
Institut za zaštitu zdravlja Batut

Vesti

U kongresnoj sali "Avala" u hotelu "M" u Beogradu, 6.10.2006. godine održana je promocija nove knjige za farmaceute "Medicinska biohemija" prof. dr Nade Majkić-Singh. O knjizi su govorili recenzenti i autor. Izdajamo deo iz recenzije.

Knjiga MEDICINSKA BIOHEMIJA napisana je prema planu i programu za studente farmacije, smer diplomirani farmaceut-medicinski biohemičar i diplomirani farmaceut. Postignut je osnovni cilj knjige – da budućim diplomiranim studentima farmacije, oba smera, pruži pouzdane informacije o organizovanju rada savremene biohemijske laboratorije i značaju rezultata biohemijskih analiza.

Imajući u vidu značaj medicinske biohemije i kao fundamentalne, ali i primenjene nauke i značaj rezultata biohemijskih analiza, smatram da je knjiga MEDICINSKA BIOHEMIJA, prof. dr Nade Majkić-Singh (pored značaja koji ima za redovne studente Farmaceutskog fakulteta smerova diplomirani farmaceut i diplomirani farmaceut-medicinski biohemičar) veoma korisna i za poslediplomce kao i za poslene u laboratorijama. Ova knjiga je, takođe odraz dugogodišnjeg iskustva i sposobnosti prof. dr Nade Majkić-Singh, da osmisli i organizuje rad savremene laboratorije. Toplo je preporučujem i kolegama ostalih laboratorijskih službi, sanitarne i toksikološke hemije.

Prof. dr Ivanka Miletić
Farmaceutski fakultet Univerziteta u Beogradu

Otvorena fabrika lekova švajcarske kompanije PharmaSwiss

U Beogradu je dana 05.10.2006. otvorena fabrika lekova švajcarske farmaceutske kompanije PharmaSwiss. Reč je o prvom proizvodnom pogonu u Srbiji koji je u potpunosti realizovan u skladu sa evropskim GMP standardima.

Fabrika, čiji je početni kapacitet 10 miliona pakovanja lekova godišnje, svečano su otvorili dr Tomica Milosavljević, ministar zdravlja u Vladi Republike Srbije i Vilhelm Mejer, ambasador Švajcarske u Srbiji.

Na svečanosti upriličenoj povodom otvaranja fabrike, Petr Nemec, predsednik kompanije PharmaSwiss, istakao je da odluka o investiranju u Srbiju nije doneta slučajno već na bazi procene da je reč o centru regiona koji uprkos rizicima ima najveći razvojni potencijal. Osim toga, odluka je posledica strateške odluke kompanije da deo ostvarene zarade investira u ekonomski razvoj zemlje.

Fabrika se nalazi na Čukaričkoj padini, prostire se na površini od 1600 kvm i trenutno zapošljava 70 ljudi. Direktor fabrike je dr Goran Stojanović a svi zaposleni na čelnim pozicijama imaju višegodišnje međunarodno iskustvo u farmaceutskoj industriji i konstantno se usavršavaju u skladu sa zahtevima evropske regulative.

Ova investicija vredna je 3,5 miliona EUR. Planirano je da u budućuće oko 50 odsto ukupne proizvodnje bude usmereno na izvoz u zemlje Evropske unije.

Uz fabriku se nalazi i distributivni centar (1500 kvm) koji zapošljava 20 ljudi i u čijem voznom parku ima 15 vozila. U proseku, dnevno se obavi 120 isporuka lekova a centar je uspeo da pokrije gotovo 100 odsto tržišta.

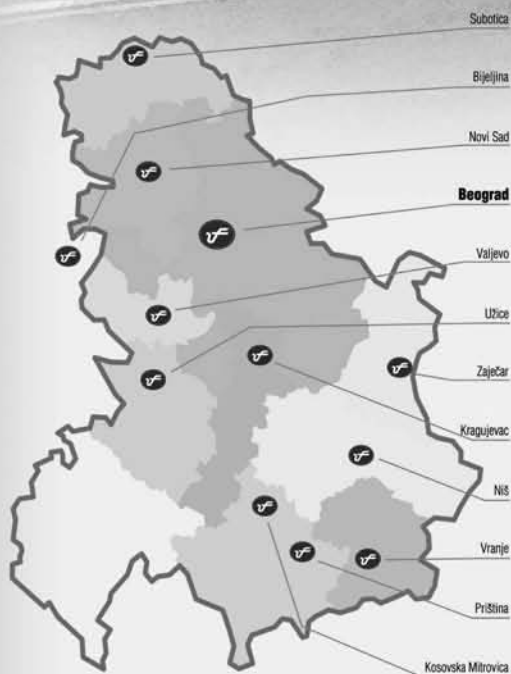
VELEFARM

Snaga puteva zdravlja

Vojvode Stepe 414a.
Telefoni 011 30 90 100
Faks 011 46 04 22
www.velefarm.co.yu

POSLOVNI CENTRI

Subotica

Bijeljina

Novi Sad

Beograd

Valjevo

Užice

Zaječar

Kragujevac

Nis

Vranje

Priština

Kosovska Mitrovica

domaći lekovi

uvozni lekovi

medicinska sredstva

pomoćna lekovića sredstva

laboratorijska dijagnostika

medicinska oprema

dental

veterina

PREDUZEĆA

VELEFARM
Lekovi d.o.o.

VELEFARM
Medicina d.o.o.

VELEFARM
Prolek d.o.o.

VELEFARM
SiTra d.o.o.

VELEFARM
Bijeljina d.o.o.

VELEFARM
Sanitarija d.o.o.

VELEFARM
Invest d.o.o.

VELEFARM
Agencija d.o.o.